

Mihaela Daniela Cîrstea • Ioana Hristescu
Carmen Iosif • Adina Papazi • Laura Raluca Surugiu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A **XI**-A

- teste inițiale
- unități de învățare
- teste finale
- subiecte de teză

Cuprins

Cuvânt-înainte	3
Teste inițiale (1–5)	5
Unitatea 1 – Perioada veche	13
Unitatea 2 – Epoca pașoptistă	22
Unitatea 3 – Titu Maiorescu	31
Unitatea 4 – Mihai Eminescu	35
Unitatea 5 – I.L. Caragiale	39
Unitatea 6 – Ion Creangă	45
Unitatea 7 – Ioan Slavici	52
Unitatea 8 – Junimea	58
Unitatea 9 – Simbolismul	60
Unitatea 10 – Romanul	65
Teste finale (1–5)	77
Subiecte de teză	85

Cuvânt-înainte

Ne-am propus ca prin intermediul acestei lucrări să oferim elevilor și profesorilor un auxiliar util, unitar, în scopul obținerii unor rezultate cât mai bune. Considerăm oportună realizarea unei culegeri care să fie folosită alături de manuale în procesul zilnic de învățare, atât în lucrul individual, cât și la nivelul clasei. Materialul pe care îl propunem este în concordanță cu programa școlară în vigoare, iar itemii sunt formulați în acord cu cerințele standard de evaluare.

De asemenea, am dorit ca prin această culegere să acordăm elevilor posibilitatea de a descoperi frumusețea și valoarea literaturii, prin alegerea unor texte care nu apar în manualele alternative existente. În acest fel, sperăm să le stimulăm pasiunea de a citi, de a se apropia de textul literar cu plăcere, dincolo de dorința firească, de altfel, de a obține rezultate bune la școală și la examenele naționale.

Culegerea cuprinde un număr generos de texte, diversificate din punct de vedere tematic și ca tip de scriitură, care pot fi lucrate de elevi, fie împreună cu profesorii lor pentru fixarea cunoștințelor, fie individual, pentru obținerea performanței.

În plus, sunt incluse modele de teste inițiale și finale și propuneri de subiecte pentru teze. Astfel, profesorul de limba și literatura română poate găsi în această culegere resurse bogate pentru activitatea la clasă și pentru conceperea testelor de evaluare, iar elevii pot să se autoevalueze la finalul unor unități de învățare sau al semestrului/anului școlar.

Am încercat să valorificăm experiența noastră didactică în realizarea acestei culegeri, insistând mai ales pe dimensiunea practică, aplicată, principalul scop fiind acela de a oferi un instrument de lucru de valoare, raportat atât la conținuturile programei școlare, cât și la interesul elevilor.

Sperăm ca această lucrare să se dovedească utilă și vă dorim mult succes în studiul limbii și literaturii române!

Autoarele

Teste inițiale

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 90 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Testul 1

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

*Din al oglindei luciu rece
De apa-adâncă, – se desface
O liniște de dulce pace,
Ce-ntregul suflet mi-l petrece.*

*Obida vrând să mă înece,
Zadarnic firea și-o preface.
Din al oglindei luciu rece.
Uitarea numai se desface.*

*Chiar dorul vieții-n mine tace –
Izvor ce gata e să sece;
Și pe-al meu chip, ce-n umbră zace,
Un fel de vis de opium trece
Din al oglindei luciu rece.*

(Alexandru Macedonski, *Rondelul oglindei*)

1. Scrie sinonimele contextuale ale cuvintelor: *zadarnic* și *chip*. (8 puncte)
2. Identifică tema textului. (8 puncte)
3. Indică o imagine vizuală și o imagine auditivă din textul citat. (8 puncte)
4. Explică utilizarea liniei de pauză în text. (8 puncte)
5. Comentează, în 5–7 rânduri (50–70 de cuvinte), prima strofă a poeziei. (8 puncte)

B.

Rescrie enunțul următor, corectând greșelile de orice natură:

(20 puncte)

Văzând că s-a supărat i-a cerut iertare și la îndemnat să avanseze înainte chiar dacă se simte obosit.

PARTEA A II-A**(30 puncte)**

Redactează un eseu, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să prezinți cărui gen literar aparține textul dat, urmărind reperele de mai jos:

- exprimarea opiniei despre apartenența la un anumit gen literar;
- menționarea unor trăsături ale genului ales;
- ilustrarea trăsăturilor cu exemple din textul dat;
- respectarea normelor limbii literare.

Testul 2

PARTEA I**(60 puncte)**

A. Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

Doi amici, Niță și Ghiță, șed la o masă în berărie și vorbesc încet cine știe ce. Ușa stabilimentului se deschide cu zgomot, și intră foarte vesel un mușteriu nou, un om mai mult tânăr ca bătrân. După toate aparențele, sosește dintr-un alt stabiliment similar, unde trebuie să fi stăruit mult. Noul-sosit se uită la mesele ocupate, pare c-ar căuta o cunoștință, și-și oprește în sfârșit privirile asupra celor doi amici. Cu pas mai mult hotărât decât sigur, vine drept la masa lor.

Mușteriu cel nou îngălează silabele, pe unele chiar slabe neglijându-le de tot.

MUȘTERIUL: *Salutare, neică.*

NIȚĂ și GHIȚĂ: *Salutare.*

M: *Îmi dați voie?*

N: *Poftim.*

M: *Nu vă deranjez, ca' va-s' zică.*

G: ... *Nu.*

M: *Vorbeați ceva secret?*

G: ... *Aș!*

(Tăcere.)

M: *Frate... o fi târziu?... că pe-al meu l-am dat să-l dreagă...*

N: *Unu fără un sfert.*

M: *Umbli regulat?*

N: *După gară.*

M: ... *Mița acu trebuie să fie... Cât ai zis că e?*

G: *Unu fără un sfert.*

M: ... *între Ghergani și Conțești... Am lăsat-o să plece cu șefu... (Bate tare-n masă.) Bine, frate, eu nu beau nimic, ca' va-s' zică?... Dă-mi o halbă...*

(Niță și Ghiță se uită unul la altul, întrebându-se reciproc din ochi cine este amicul).

AMICUL (ciocnește halba cu paharele amicilor și bea): *Pardon, un moment* (Pleacă).

G: *Cine e amicul? Îl cunoști?*

N: *Nu.*

G: *E cam trecut...*

N: *Ce cam! E bine de tot!*

AMICUL (se-ntoarce la loc): *Frate, e târziu? Câte să fie?*

N: Unu și zece.

A: *Acuma sunt la gară la Titu: mănâncă gogoși la madam Mari, ca' va-s' zică.*

G: *Cine, nene?*

A: *Mița, nu ți-am spus?... Băiete, o halbă.*

N: *Frate, cine e Mița asta? Fă-mă să-nțeleg.*

A: *Cum? Nu știi?*

N: *Nu.*

A: *Nevastă-mea, frate.*

G: *Bine, nene, nu ți-e frică s-o lași singură noaptea pe drum?*

A: *Păi nu ți-am spus că nu e singură?... e cu șeful...*

N: *Bine-bine, înțelegem noi, dar... în sfârșit, tocmai d-aia... parcă... de... o femeie singură...*

(I.L. Caragiale, C.F.R.)

1. Scrie sinonimele contextuale ale cuvintelor: *amici, mușteriu*. (8 puncte)
2. Tema textului este: (8 puncte)
a. prietenia; b. călătoria; c. satirizarea unor moravuri.
3. Transformă în vorbire indirectă replicile scrise cu litere îngroșate. (8 puncte)
4. Explică rolul virgulei în secvența: *Frate, cine e Mița asta?* (8 puncte)
5. Caracterizează, în 5–7 rânduri (50–70 de cuvinte), un personaj care apare în textul dat. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțul următor, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
Fata aceia vrea ca să-și termine temele până la ora doisprezece, când va ieși în parc pentru a se recrea.
2. Puneți virgulele necesare în următorul text: (10 puncte)
Întârziind trenul n-am prins legătura și bunica îngrijorându-se i-a dat telefon mamei. Din pricina ei toată familia a intrat în panică.

PARTEA A II-A**(30 puncte)**

Redactează un eseu, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să prezinți cărui gen literar aparține fragmentul dat, urmărind reperele de mai jos:

- exprimarea opiniei despre apartenența la un anumit gen literar;
- menționarea unor trăsături ale genului ales;
- ilustrarea trăsăturilor cu exemple din textul dat;
- respectarea normelor limbii literare.

Testul 3

PARTEA I**(60 puncte)**

A. Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

— *Ce-mi pasă mie de alții! răspunse ea [Ana]. Mai mult amar n-a fost în viața lor întreagă decât este acum în sufletul meu: e mai grozav să trăiești cum trăiesc eu decât a fi ucis în drum. Tu nu mă omori, Ghiță: mă seci de viață, mă chinuiești, îmi scoți răsuflare cu răsuflare viața din mine, mă lași să mă omor eu din mine.*

— *Lasă-mă dracului, nu mă mai hârși și tu – grăi soțul mutând un scaun din loc – că destule am eu pe capul meu...*

— *Dacă le ai, tu ți le faci singur, răspunse ea înrăutățită. Hei! Ghiță, să nu te bată pe tine suspinele mele! Prea mă crezi tu pe mine proastă; însă nu sunt proastă, ci am slăbiciune de tine. Astă-noapte mă gândeam să-mi iau copiii și să plec de aici, lăsându-te singur cu păcatele tale; știu eu că așa ar trebui să fac, dar nu pot, iaca, nu pot, nu mă lasă inima, n-am putere și simt că, orice ai face, eu tot țin la tine, câtă vreme nu trebuie să cred că îți cade vreo sarcină pe cap. Nu te mai ascunde de mine... (...)*

Ghiță adunase peste zi mult venin și multă mânie în sufletul său, și acum tot acest venin, toată această mânie se aduna la un loc: el răsuflă o dată din greu, se dete un pas înapoi și grăi încet: (...)

— *Adică și tu! grăi Ghiță, înecat de mânie, apoi se apropie de dânsa, pas cu pas, precum paiangenu se apropie de musca prinsă în mreaja măiastră, o măsură cu ochii, își ridică amândouă mâinile asupra și rămase câțva timp nemișcat și gata a se arunca la ea.*

(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

1. Sinonimele cuvintelor *mânie* și *mreajă* sunt: (8 puncte)
a. furie, pânză; **b.** veselie, vrajă; **c.** enervare, farmec.
2. Naratorul este: (8 puncte)
a. subiectiv, personaj; **b.** obiectiv, martor; **c.** obiectiv, omniscient.
3. Numește câte o trăsătură definitorie pentru fiecare dintre cele două personaje prezente în textul de mai sus. (8 puncte)

4. Explică folosirea liniei de pauză în fragmentul următor: — *Lasă-mă dracului, nu mă mai hârși și tu – grăi soțul mutând un scaun din loc – că destule am eu pe capul meu...* (8 puncte)
5. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), fragmentul subliniat din textul citat. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
Vedeate-aș cu argintii ochelari pe care tocmai i-ai comandat!
Nu ași purta așa ceva vreodată!
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte: (10 puncte)
să fi/să fii cuminte, mi-a vorbit glaciari/glacial, avea un ton familiar/familial, mi-a plăcut lecția care/pe care mi-a predat-o.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Redactează un eseu, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să-ți exprimi opinia despre importanța familiei pentru dezvoltarea armonioasă a adolescentului.

Testul 4

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

*S-a dus furtuna-n zări și-acuma se-ntrec miresmele-n putere:
Se-ntrec care de care parcă, stăpână să rămâie-anume
Peste-ntunericul acestei nopți dulci și pline de mistere;
Se bat și florile – se vede că nimeni n-are tihnă-n lume.*

*Se războiesc mereu și ele să stăpânească-un ceas pământul...
Dar cine nu-și încearcă oare o dată-n viața lui norocul?
În van să le despart-aleargă sub negrele umbrare vântul...
Biruitor până acuma domnește singur busuiocul.*

*Ca o biserică miroasă seninul cucerit o clipă,
Dar se trezesc în umbră crinii, vărsându-și boarea lor profană,
Văzduhu-i greu cât n-ar fi-n stare vâslind să-l taie o aripă,
Un trandafir murind se farmă pătând cuprinsul ca o rană.*

(Dimitrie Anghel, *După ploaie*)

1. Sinonimele contextuale ale cuvintelor *tihnă*, *boarea* sunt: (8 puncte)
- a. liniște, boala;
 - b. odihnă, mireasma;
 - c. tăcere, culoarea.
2. Rolul virgulei în structura: *Ca o biserică miroasă seninul cucerit o clipă,/Dar se trezesc în umbră crinii*, este: (8 puncte)
- a. de a delimita elementele unei enumerații;
 - b. de a separa o apozitie de restul enunțului;
 - c. de a evidenția coordonarea a două propoziții.
3. Precizează două expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul *pământ*. (8 puncte)
4. Indică două teme/motive literare care apar în text. (8 puncte)
5. Extrage două figuri de stil diferite și explică semnificația lor. (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: (10 puncte)
- Trebuie ca să mergem la fata care am văzut-o ieri.
Am mers amândoi împreună la școală pentru a nu fii în pericol.
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte: (10 puncte)
- cămașă/cămașe, chiuvetă/ghiuvetă, agheasmă/aghiazmă, a iubii/a iubi, a înnegri/a înnegrii.

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

Și, în adevăr, între natura poetului și natura criticului este o incompatibilitate radicală.

Poetul este mai întâi de toate o individualitate. De la aceleași obiecte chiar despre care noi toți avem o simțire obișnuită, el primește o simțire așa deosebit de puternică și așa de personală în gradul și în felul ei, încât în el nu numai că se acumulează simțirea până a sparge limitele unei simple impresii și a se revărsa în forma estetică a manifestării, dar însăși această manifestare reproduce caracterul personal fără de care nu poate exista un adevărat poet.

Din multe părți ale lumii primește poetul razele de lumină, dar prin mintea lui ele nu trec pentru a fi stinse sau pentru a ieși cum au intrat, ci se răsfrâng în prisma cu care l-a înzestrat natura și ies numai cu această răsfrângere și colaborare individuală.

Altfel descrie lumea Goethe, altfel o descrie Heine, altfel Leopardi, altfel Victor Hugo, deși cu toții au primit impresii de la aceeași lume. Voltaire a fost foarte capabil de a exprima lumea conform prisme sale personale, dar s-a arătat incapabil de a simți exprimarea lumii ieșită din prisma lui Shakespeare.

Căci prisma poetului este menită a răsfrânge raza directă a luminei, dar nu este menită a mai răsfrânge raza o dată răsfrântă de o prismă străină. Aceasta însemnează individualismul poetului.

Criticul, din contra, pre cât este mai puțin impresionabil pentru însăși lumina directă a obiectelor (din care cauză nici nu se încheagă în el vreo senzație a lumii până la gradul de a cere manifestare în forma poetică) prea atât este și mai puțin individual. Căci criticul este tocmai foarte impresionabil pentru razele rășfrânte din prisma altora, și individualitatea lui este dar consumată în înțelegerea și simțirea altor individualiști.

Criticul este din fire transparent; artistul este din fire refractar.

Esența criticului este de a fi flexibil la impresiile poezilor; esența poetului este de a fi inflexibil în propria sa impresie.

De aceea criticul trebuie să fie mai ales nepărtinitor; artistul nu poate fi decât părtinitor.

(Titu Maiorescu, *Poeți și critici*)

1. Precizează ce se poate deduce din text despre emițătorul acestui mesaj (atitudine, perspectivă, intenții). (5 puncte)
2. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării? (5 puncte)
3. Cărui stil funcțional îi aparține fragmentul citat? Formulează două argumente care să-ți susțină opinia. (5 puncte)
4. Ce tip de text este acesta (narrativ, descriptiv, informativ, memorialistic, epistolar, argumentativ)? Formulează un argument pentru a-ți susține opinia. (5 puncte)
5. Indică o diferență între poet și critic, așa cum se desprinde din fragmentul dat. (5 puncte)
6. Care este opinia ta despre rolul criticului literar în receptarea operelor literare? Susține cu un argument opinia pe care o enunți. (5 puncte)

Testul 5

PARTEA I

(60 puncte)

A. Citește textul, apoi răspunde cerințelor de mai jos:

Klapka îl asculta din ce în ce mai nedumerit, își smulgea bărbuța, nerăbdător, gândindu-se mereu să-l întrerupă și să-i spuie că pentru altceva a venit el aici...

— Dragă Bologa, eu... Încercă Klapka să zică. Dar Apostol, grăbit, parcă i-ar fi fost frică să nu-și piarză șirul sau parcă ceea ce spunea îl apăsa pe suflet și vroia să scape mai repede de apăsare, continuă:

— Numai un moment, căpitane... Să înmormântezi civilizația în inima mea, definitiv. Ea mi-a zdrobit viața și m-a chinuit douăzeci de ani, neîncetat... Ea m-a îndemnat să-mi călăuzesc viața după concepții și formule și principii. De câte ori viața trăgea cu buretele peste construcțiile mele neroade, îmi făceam altele mai năzdrăvane și mă mândream că eu... — Eu, cu e mare — am izbutit să-mi croiesc soarta, să mă pun de-a curmezișul vieții și al lui Dumnezeu!... A trebuit să mă izbesc cu capul de toți pereții până să mă smulg din ghearele rătăcirilor, până să mă regăsesc pe mine însumi, sufletul meu însetat de Dumnezeu și de fericire!

— Da... da... omul are nevoie de un sprijin sufletesc, murmură căpitanul.

— Aşa-i? zise Bologa stăruitor, ca şi cum aprobarea l-ar fi întărit. Aşa-i?... Aşa-i... Un sprijin, căpitane!... Credinţă, multă, nesfârşită, oarbă... Credinţa-i Dumnezeu, căpitane! Atunci însă, parcă exuberanţa l-ar fi ruşinat, se uită la Klapka o clipă şi urmă cu alt glas, foarte schimbat:

— Vorbesc, vorbesc şi... Nu te supăra! Mi-e plină inima... Te rog! adăugă zâmbind şi arătând farfuriile de pe masă.

(Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzuraţilor*)

1. Sinonimele cuvintelor *să călăuzesc*, *exuberanţa* sunt: (8 puncte)
a. să îndrum, temperamentul; b. să ghidez, entuziasmul; c. să conduc, exasperarea.
2. Tema textului este: (8 puncte)
a. credinţa; b. viaţa; c. civilizaţia.
3. Ilustrează, prin câte un enunţ, sensul denotativ şi sensul conotativ ale cuvântului *suflet*. (8 puncte)
4. Explică rolul repetiţiei: *Aşa-i* din finalul fragmentului dat. (8 puncte)
5. Comentează, în 3–5 rânduri (30–50 de cuvinte), secvenţa: *De câte ori viaţa trăgea cu buretele peste construcţiile mele neroade, îmi făceam altele mai năzdrăvane şi mă mândream că eu... – Eu, cu e mare – am izbutit să-mi croiesc soarta, să mă pun de-a curmezişul vieţii şi al lui Dumnezeu!...* (8 puncte)

B.

1. Rescrie enunţurile următoare, corectând greşelile de orice natură: (10 puncte)
I-a cartea după masă şi adumi-o!
Invitatul ne-a vorbit despre literatura contemporană din zilele noastre.
2. Subliniază forma corectă a următoarelor cuvinte: înot/înnot; binevoitor/bine-voitor; opţional/obţional; pregătiţi-vă/pregăti-ţi-vă; contribuie/contribue. (10 puncte)

PARTEA A II-A

(30 puncte)

Redactează un text argumentativ, de 15–20 de rânduri (150–200 de cuvinte), în care să-ţi exprimi opinia despre necesitatea cunoaşterii de sine.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

- să respecti construcţia discursului de tip argumentativ: structurarea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri; (8 puncte)
- să ai conţinutul şi structura adecvate argumentării: formularea ipotezei/a propriei opinii faţă de problematica abordată, enunţarea şi dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente; (16 puncte)
- să respecti normele limbii literare (registrul stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie) şi limitele de spaţiu indicate. (6 puncte)